

APEL 104 UDRUŽENJA SRBA IZBJEGLIH I PROGNAHNIH IZ REPUBLIKE HRVATSKE

**PREDSJEDNIKU EVROPSKOG PARLAMENTA,
ŠEFOVIMA POLITIČKIH GRUPA U EVROPSKOM PARLAMENTU,
PREDSJEDNIKU KOMITETA ZA SPOLJNE POSLOVE U EVROPSKOM PARLAMENTU,
PREDSJEDAVAOJ PODKOMITETA ZA LJUDSKA PRAVA U EVRO. PARLAMENTU,
PREDSJEDNIKU DELEGACIJE EU - HRVATSKA U EVROPSKOM PARLAMENTU
SPECIJALNOM IZVJESTIOCU EVROPSKOG PARLAMENTA ZA HRVATSKU I
POSLANICIMA EVROPSKOG PARLAMENTA**

DA EVROPSKI PARLAMENT NE PODRŽI POTPISIVANJE UGOVORA O PRISTUPANJU
IZMEĐU EVROPSKE UNIJE I REPUBLIKE HRVATSKE SVE DOK REPUBLIKA
HRVATSKA NE ISPUNI PREUZETE OBAVEZE IZ ANEKSA G BEČKOG SPORAZUMA O
SUKCESIJI, NE USPOSTAVI ISTE STANDARDE U SUĐENJIMA ZA RATNE ZLOČINE, NE
RJEŠI PITANJE NESTALIH LICA I NE SARAĐUJE U POTPUNOSTI SA MEĐUNARODNIM
KRIVIČNIM SUDOM ZA RATNE ZLOČINE U BIVŠOJ JUGOSLAVIJI U HAGU

Beograd, 11. oktobar 2011. godine

Poštovani/a,

Obraćamo Vam se u ime više od 500.000 izbjeglih i prognanih Srba iz Republike Hrvatske i građana Srbije koji su oštećeni u svojim imovinskim i drugim pravima u Republici Hrvatskoj.

Dana 30. juna 2011. godine u Briselu je održan 13. sastanak Pristupne konferencije sa Hrvatskom na kojoj su zatvorena poslednja četiri pregovaračka poglavlja sa Hrvatskom, među kojima i Poglavlje 23 – Pravosuđe i ljudska prava. U izvještaju sa Pristupne konferencije daje se detaljniji pregled o zatvorenom Poglavlju 23, citiram: „Pregovori o Poglavlju 23 – Pravosuđe i ljudska prava otvoreni su 30. juna 2010. godine. U to vrijeme, EU je primjetila da, u cilju okvirnog zatvaranja poglavlja, Hrvatska mora da, između ostalog: osavremeni svoju Strategiju reforme pravosuđa i akcioni plan te osigura efektivno sprovođenje; da osnaži nezavisnost, odgovornost, nepristrasnost i profesionalizam u sudstvu, da unapredi efikasnost sudstva;...da pojača zaštitu manjina i da rješi otvorena pitanja povratka izbjeglica i unapredi zaštitu ljudskih prava. Evropska unija je takođe podvukla da puna saradnja sa Međunarodnim krivičnim sudom za bivšu Jugoslaviju ostaje preduslov za dalji napredak Hrvatske u procesu pristupanja.... EU je podvukla da je značajno da Hrvatska nastavi da razvija praksu koja dokazuje sveobuhvatnu implementaciju, čime bi pokazala da uvedene reforme nastavljaju da pružaju konkretne rezultate. EU će nastaviti sa pomnim praćenjem priprema Hrvatske za članstvo, uključujući puno ispunjavanje i sprovođenje obaveza i svih ostalih očekivanih neophodnih mjera do njenog pristupanja“.

Stručni tim 104 izbjeglička udruženja uradio je, aprila 2011. godine Izvještaj o neispunjavanju 12 zahtjeva Srba izbjeglih i prognanih iz Republike Hrvatske pod nazivom «Oduzimanje srpske imovine u Republici Hrvatskoj 1991.-2011. i hrvatsko pravosuđe u funkciji sprečavanja održivog povratka izbjeglih i prognanih Srba» (u prilogu). Zahtjevi su sadržani u Peticiji izbjeglih i prognanih Srba iz Republike Hrvatske koje je svojim potpisom dosad podržalo više od 102.000 oštećenih građana (u prilogu). Iz navedenog izvještaja se jasno vidi da je temeljni problem Srba u Hrvatskoj diskriminacija u zakonodavstvu i postupanju organa vlasti na državnom, regionalnom i lokalnom nivou u Republici Hrvatskoj.

U Izvještaju, koji je adresiran na relevantne institucije EU, navodi se niz činjenica koje argumentovano govore da Republika Hrvatska nije ispunila evropske standarde u oblasti pravosuđa i ljudskih prava. Značajno je naglasiti da 15 hrvatskih nevladinih organizacija smatra da Republika Hrvatska nije ispunila evropske standarde iz Poglavlja 23.

Republika Hrvatska je pod pritiskom međunarodne zajednice vratila dio oduzete imovine i obnovila dio porušenih kuća srpskim povratnicima. Međutim, velikom broju izbjeglih i prognanih Srba nije, još uvek, obezbedila mirno uživanje svoje imovine i stečenih prava. To se odnosi na kuće, stanove, poslovne prostore, privredne objekte, poljoprivredno, šumsko i građevinsko zemljište, pokretnu imovinu, novčanu štednju u bankama, zaostale a dospjele penzije, kao i nepriznavanje prava u procesu privatizacije. Veliki broj uništenih ili oštećenih stambenih, privrednih i javnih objekata nije obnovljen. Ukinut je član 140. Zakona o obaveznim (obligacionim) odnosima koji je omogućavao naknadu štete za uništenu, oštećenu ili nestalu imovinu.

U oblasti suđenja za ratne zločine među osumnjičenim, optuženim i osuđenim je čak 95% Srba, koji su prije rata činili 15% stanovništva Republike Hrvatske, i svega 5% Hrvata. Prema dosadašnjem iskustvu, u radu hrvatskih pravosudnih organa po pitanju procesuiranja Srba za ratne zločine može se zaključiti da sudski procesi, pored opravdanog razloga da se svi počinioci ratnih zločina izvedu pred lice pravde, imaju i drugi cilj – odvracanje izbjeglica, prvenstveno Srba, od povratka ili putovanja u zavičaj.

Prema podacima Hrvatskog helsinškog odbora iz aprila 2011. godine, pred hrvatskim pravosuđem za ubistvo 677 srpskih civila nakon vojne operacije «Oluja» 1995. godine nije osuđen ni jedan pripadnik hrvatske vojske ili policije. Hrvatski helsinški odbor je zaključio da u Republici Hrvatskoj ni danas nema političke volje za procesuiranje ratnih zločina počinjenih od strane hrvatskih oružanih snaga. Prema podacima izbjegličkih udruženja tokom i poslije hrvatske operacije „Oluja“ ubijeno je ili nestalo 1920 Srba. Važno je naglasiti da hrvatsko pravosuđe ne pokazuje volju da procesuirani odgovorne za ubistva Srba koja su se desila u hrvatskim gradovima (Zagreb, Split, Osijek, Sisak, Karlovac, Bjelovar, Novska i dr.) gdje nije bilo ratnih dejstava. Niz činjenica pokazuje da u Hrvatskoj, još uvijek, postoje dvostuki standardi u suđenjima za ratne zločine.

Vlada Republike Hrvatske je 29. septembra 2011. godine usvojila prijedlog Zakona o poništavanju pravnih akata pravosudnih tijela Republike Srbije. Neposredan povod za ovakvu odluku je nedavna optužnica dostavljena iz Beograda hrvatskom ministarstvu pravosuđa protiv 44 pripadnika hrvatskih oružanih snaga i civilne vlasti zbog ratnih zločina počinjenih nad srpskim civilima na području Vukovara 1991. godine. Izbjegli i prognani Srbi smatraju da prijedlog Zakona nije u skladu sa modernom evropskom praksom i evropskim direktivama jer daje mogućnost ratnim zločincima da budu zaštićeni i izbjegnu odgovornost. Takođe, Republika Hrvatska šalje poruku da odbija saradnju sa Republikom Srbijom o oblasti procesuiranja lica koja su počinila ratne zločine bez obzira na nacionalnu pripadnost.

Prema podacima Komisije Vlade Srbije za nestala lica u Hrvatskoj postoji 40 poznatih grobnica u kojima su sahranjeni posmrtni ostaci Srba. Veliki broj grobnica, još uvijek, nije poznat. Hrvatska vlast ne pokazuje političku volju da se posmrtni ostaci ekshumiraju, identifikuju i predaju porodicama da ih sahrane prema hrišćanskim običajima. Takođe, prema podacima Komisije Vlade Srbije za nestala lica Hrvatska nije riješila sudbinu 2.100 nestalih lica srpske nacionalnosti.

Hrvatska premijerka Jadranka Kosor je više puta u javnosti upućivala pohvale generalima Anti Gotovini i Mladenu Markaču, osuđenim u Hagu za zločine nad Srbima. Navedene izjave hrvatske premijerke su dodatno pojačale uznemirenost i sumnje izbjeglih i prognanih Srba da Vlada Republike Hrvatske, u praksi, obeshrabruje povratak, podstiče duh netolerancije, ne pokazuje volju da se kazne ratni zločinci i sprovede pravda, šalje poruku da Srbi nisu poželjni u Hrvatskoj i čini

štetu procesu pomirenja između hrvatskog i srpskog naroda. Podsjećamo, da je Republika Hrvatska svojim potpisom preuzela obavezu da u potpunosti surađuje sa Međunarodnim sudom za ratne zločine u bivšoj Jugoslaviji.

Ukoliko se rješavanju gore navedenih problema, ne pristupi na brz, iskren i djelotvoran način onda će izbjegli i prognani Srbi ostati bez svoje imovine i stečenih prava. U proteklih 16 godina desetine hiljada pojedinaca i porodica su pokušali da povrate svoja nezakonito oduzeta imovinska i stečena prava upravo pred sudovima Republike Hrvatske. Velika većina njih su vodili ili vode postupke po 5-10 i više godina, ali bez rezultata. Jasno se može zaključiti da hrvatski sudovi nisu pokazali nezavisnost, nepristranost, profesionalnost i odgovornost u zaštiti prava izbjeglih i prognanih Srba.

Zbog svega gore navedenog, apelujemo na Evropski parlament da ne podrži potpisivanje Ugovora o pristupanju između Evropske unije i Republike Hrvatske sve dok Republika Hrvatska ne ispuni preuzete obaveze iz Aneksa G Bečkog sporazuma o sukcesiji, ne uspostavi iste standarde u suđenjima za ratne zločine, ne riješi pitanje nestalih lica i ne surađuje u potpunosti sa Međunarodnim krivičnim tribunalom za ratne zločine u bivšoj Jugoslaviji,

Bečki sporazum o sukcesiji je potpisan 29. juna 2001. godine od strane predstavnika država nastalih na području bivše Jugoslavije, a potom je ratifikovan u svim parlamentima država nasljednica (Slovenija, Hrvatska, BiH, Makedonija i Srbija i Crna Gora). Sporazum je stupio na snagu 03. juna 2004. godine. U Aneksu G Bečkog sporazuma pod nazivom „Privatna svojina i stečena prava“ se jasno kaže da će građanima biti priznata, zaštićena i vraćena prava koja su imali na dan 31.12.1990. godine u skladu sa utvrđenim normama i standardima međunarodnog prava. Bilo kakav navodni prijenos prava učinjen nakon 31.12.1990. godine i zaključen pod prisilom ili suprotno normama međunarodnog prava biće ništavan (u prilogu).

Bečki sporazum o sukcesiji je međudržavni sporazum koji, prema međunarodnom pravu i Ustavu Republike Hrvatske (član 140), ima veću pravnu snagu od domaćeg zakonodavstva. U okviru Bečkog sporazuma je osnovan Stalni mješoviti komitet, koji čini po jedan predstavnik Vlada država nasljednica bivše Jugoslavije, i koji treba da se bavi sprovođenjem, ukupno, sedam aneksa Sporazuma. U prethodnom periodu Stalni mješoviti komitet jedino nije raspravljao o sprovođenju Aneksa G jer Vlada Hrvatske odbija dijalog na tu temu. Zbog toga sjednica Stalnog mješovitog komiteta nije održana dvije godine jer je potreban konsensus svih članova. Smatramo da je takvo ponašanje Vlade Hrvatske neevropsko i da jasno pokazuje nedostatak političke volje da se izbjeglim i prognanim Srbima vrate njihova nezakonito oduzeta imovinska i stečena prava.

To pokazuje i slijedeći primer. Dana 07. novembra 2011. godine u Beogradu će se održati konferencija ministara spoljnih poslova Srbije, Hrvatske, BiH i Crne Gore na temu izbjeglištva. Na konferenciji će biti potpisan politički dokumenat pod nazivom „Zajednička deklaracija za završetak i pronalaženje trajnih rješenja za ugrožene izbjeglice i raseljena lica“ i usvojeni prateći dokumenti. U finalnom nacrtu Zajedničke deklaracije pitanje izbjeglištva se svodi na socijalno-humanitarni aspekt s ciljem da se obezbede donatorska sredstva za rješavanje stambenih potreba ugroženih porodica. Izbjeglička udruženja traže da se u dokumentu, pored socijalno-humanitarnog aspekta, jasno istakne obaveza četiri države da će bez odlaganja početi sa sprovođenjem Aneksa G Bečkog sporazuma o sukcesiji s ciljem poštovanja ljudskih prava izbjeglica i raseljenih lica. Vlada Republike Hrvatske odbija da prihvati prijedlog da se u Zajedničkoj Deklaraciji spomene Aneks G Bečkog Sporazuma i obaveza četiri države da dosljedno poštuju ljudska prava oštećenih građana.

Stotine hiljada izbjeglih i raseljenih lica strahuju da će potpisivanjem ponuđenog nacrtu Zajedničke Deklaracije u Beogradu i eventualnim pristankom Evropskog parlamenta da se ratifikuje Ugovor o pristupanju između EU i Republike Hrvatske bez jasne obaveze da Republika Hrvatska i druge tri države, u određenom vremenskom roku, sprovedu Aneks G Bečkog sporazuma, ostati bez svoje nezakonito oduzete ili uništene imovine i stečenih prava.

Naša inicijativa da se Republika Hrvatska i druge države nasljednice bivše Jugoslavije obavežu da će sprovesti Aneks G Bečkog sporazuma, u određenom vremenskom roku, nije uperena protiv evropske perspektive Republike Hrvatske. Mi se zalažemo za pomirenje između srpskog i hrvatskog naroda i uspostavu svestrane i kvalitetne saradnje između država uz puno poštovanje ljudskih prava svih građana bez obzira na nacionalnu i vjersku pripadnost. Budite uvjereni da želimo biti most saradnje između Republike Srbije i Republike Hrvatske a ne remetilački faktor.

Želimo da Vas zamolimo da sa sadržajem pisma i priložima upoznate članove Vaše Političke grupe/Komiteta/Podkomiteta/Delegacije u Evropskom Parlamentu. Bila bi nam čast da nam pošaljete odgovor na pismo.

S poštovanjem,

Predsjednik Koalicije udruženja izbjeglica
Miodrag Linta

U prilogu:

1. Izvještaj o neispunjavanju 12 zahtjeva Srba izbjeglih i prognanih iz Republike Hrvatske pod nazivom «Oduzimanje srpske imovine u Republici Hrvatskoj 1991.-2011. i hrvatsko pravosuđe u funkciji sprečavanja održivog povratka izbjeglih i prognanih Srba»
2. Peticija izbjeglih i prognanih Srba iz Republike Hrvatske
3. Bečki sporazum o sukcesiji sa Aneksom G